

Granskning lokal försörjning

Räddningstjänsten Västra Blekinge

Oktober 2022

Carl-Magnus Stenehav

Caroline Tham Johansson

Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av räddningsförbundets förtroendevalda revisorer genomfört en granskning inom området lokalförsörjning. Granskningen syftar till att bedöma om direktionen bedriver lokalförsörjningen med tillräcklig framförhållning och med ett långsiktigt perspektiv?

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att direktionen inte helt bedriver lokalförsörjningen med tillräcklig framförhållning och med ett långsiktigt perspektiv.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning
-Finns erforderliga styrande dokument för lokalförsörjning, gällande verksamhetens behov riskanalys, ansvar mm? (riskanalyser, hyreskontrakt, lokalförsörjningsplan, gränsdragningslista m.m.)	Nej
-Bedöms nuvarande lokaler vara ändamålsenlig utifrån verksamhetens behov för att bedriva en effektiv verksamhet?	Delvis
-Sker samverkan med medlemskommunerna och sker rapportering från förbund till medlemskommunerna kring frågan om lokalförsörjning?	Delvis

Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer till direktionen att beakta:

-Ta fram en lokalförsörjningsplan för samtliga brandstationer både utifrån kort- och långsiktigt perspektiv kopplat till förbundets målbild, kommunernas samhällsbyggnadsplaner och förbundets investerings- och reinvesteringsbehov (ändamålsenlighet och periodiskt underhåll. Utifrån säkerhetspolitisk utveckling i vår omvärld och behovet av att stärka det civila försvaret och krisberedskap rekommenderar vi att även att dessa hänseende beaktas i framtagandet av lokalförsörjningsplanen. Vi rekommenderar även att lokalförsörjningsplanen även tydliggör risker och därtill konsekvenser för att underlätta den politiska prioriteringen/styrningen.

- Förtydliga hur lokalförsörjningsprocessen ska hanteras och hur ansvaret fördelas mellan förbundet och medlemskommunerna.

-Efterfråga gränsdragningslistor som tydliggör vilka typer av kostnader som hyresvärd/hyresgäst ska stå för. Efterfråga underhållsplaner och årliga avstämningsmöte för att säkerställa fastigheternas skick och därigenom att verksamheten inte påverkas negativt.

-Samverkan och rapporteringen tydliggörs och dokumenteras. Detta kan exempelvis ske genom att en särskild rapport med väsentliga punkter som direktionen önskar diskutera vid samverkansmötena tas fram och förmedlas till medlemskommunerna. Vi anser att detta skulle utveckla dialogerna till att bli än mer värdeskapande, effektiva samt att det säkerställs att dialogerna både avhandlar aktuella frågor och framtida strategiska frågor.

-I större utsträckning säkerställ att hyresvärdarna vidtar åtgärder utifrån de rister som noterats samt att arbetsmiljöåtgärder vidtas utifrån begreppet "friska brandmän" samt att miljökrav uppfylls.

-Utifrån pågående utredning om ett större Räddningstjänstförbund och att Karlshamns kommun har begärt utträde ur kommunalförbundet rekommenderas direktionen att analysera vilka konsekvenser detta kommer att få för kommunalförbundet utifrån ett lokalförsörjningsperspektiv samt utifrån ett ekonomi- och verksamhetsperspektiv i övrigt.

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Styrning och planering av lokalförsörjning	6
Dokumenterade riktlinjer	8
laktagelser	8
Bedömning	9
Samverkan och rapportering till medlemskommunerna	10

Inledning

Bakgrund

Räddningstjänsten Västra Blekinge har en heltidsstation i Karlshamn. Brandstationer med räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB, (deltid) finns i Karlshamn, Sölvesborg, Olofström, Mjällby och Svängsta. I Kyrkhult finns ett räddningsvärn. I förbundets verksamhetsplan för år 2022 anges att nuvarande brandstation i Karlshamn färdigställdes under 1970-talet. Lokalerna var anpassade för dåvarande behov av räddningstjänst och inte för nuvarande verksamhet och samverkan mellan de tre kommuner. Behoven i verksamheten har förändrats över åren då verksamheten idag är mer utåtriktad. Arbetsmiljön har efterhand som byggnaden åldrats blivit sämre och bristerna i lokalerna påverkar det dagliga arbetet.

Av årsredovisningen framgår att verksamhetslokalerna har ett stort underhållsbehov och att en eventuell utvidgning av förbundets verksamhet påverkar huruvida en ny brandstation ska byggas eller om den nuvarande ska renoveras. Att ha ändamålsenliga lokaler är av vikt för att kunna säkerställa en bra arbetsmiljö för arbetstagarna samt att bedriva en ändamålsenlig verksamhet. Att ha ändamålsenliga lokaler bidrar också till en attraktivitet för att kunna locka till sig ny personal. Kommunalförbundet äger varken mark eller fastigheter utan hyr verksamhetsfastigheter av kommunerna och privat hyresvärd.

Revisorerna har utifrån sin bedömning av risk och väsentlighet identifierat ett behov av att granska direktionens arbete med lokalförsörjning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om direktionen bedriver lokalförsörjningen med tillräcklig framförhållning och med ett långsiktigt perspektiv?

Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- Finns erforderliga styrande dokument för lokalförsörjning, gällande verksamhetens behov riskanalys, ansvar mm? (riskanalyser, hyreskontrakt, lokalförsörjningsplan, gränsdragningslista m.m.)
- Bedöms nuvarande lokaler vara ändamålsenlig utifrån verksamhetens behov för att bedriva en effektiv verksamhet?
- Sker samverkan med medlemskommunerna och sker rapportering från förbund till medlemskommunerna kring frågan om lokalförsörjning?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallagen
- Kommunalförbundets budget
- Styrande dokument

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta lokalförsörjning och revisionsår 2022.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier avseende bl.a.:

- Förbundsordning för räddningstjänsten Västra Blekinge kommunförbund med förbundsledning senast reviderad 2017-03-01.
- Hyreskontrakt
- Verksamhetsplan för år 2022
- Protokoll ledningen samt Kommunstyrelsen Karlshamns kommun
- Räddningstjänsten Västra Blekinge 2030 - Riskbild och utmaningar

Därutöver har intervjuer genomförts med förbundschef, ekonom samt förbundsledningens presidium

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Styrning och planering av lokalförsörjning

Revisionsfråga 1: Finns erforderliga styrande dokument för lokalförsörjning, gällande verksamhetens behov riskanalys, ansvar mm? (riskanalyser, hyreskontrakt, lokalförsörjningsplan, gränsdragningslista m.m.)

lakttagelser

Räddningstjänsten Västra Blekinge har sin verksamhet lokaliserad vid fem brandstationer och ett brandvärn. Räddningstjänsten Västra Blekinge äger inte någon av sina verksamhetslokaler utan stationerna i Karlshamns och i Sölvesborgs kommun ägs av respektive kommun medan det i Olofströms kommun är en privat fastighetsägare som äger lokalen. Förutom brandstationer förfogar Räddningstjänsten Västra Blekinge över ett övningsfält där marken ägs av Karlshamns kommun. I granskningen har vi erhållit hyreskontrakt för de olika hyresobjekten. Ett nytt hyreskontrakt gällande Kyrkhult har upprättats med tillhörande bilaga gällande gränsdragningslista.

Gränsdragningslistan har som syfte att tydliggöra vilka typer av kostnader som hyresgäst respektive hyresvärd står för. När det gäller övriga hyreskontrakt anger verksamheten att gränsdragningslistor inte upprättats. Detta innebär att det i regel blir diskussioner vem som ska stå för vissa kostnader. Det framkommer även från intervju med förbundsledningen att det inte tagit del av några underhållsplaner för respektive fastighet. Regelbundna dialoger kring fastigheternas standard och underhållsåtgärder sker inte, utan den dialog som sker med hyresvärdarna är när det uppstår akuta åtgärder som behöver åtgärdas.

När det gäller det nya hyreskontraktet gällande Kyrkhult redovisas att förbundsledningen varit drivande i processen gällande lokalförsörjning och tecknandet av hyreskontraktet.

Utifrån Förbundsordning för räddningstjänsten Västra Blekinge kommunförbund med förbundsledning senast reviderad 2017-03-01 anges inget kring hur lokalförsörjningsfrågorna ska hanteras mellan förbundet och medlemskommunerna, vilket även bekräftas i intervjun med förbundsledningen och presidiet.

Någon dokumenterad lokalförsörjningsplan eller riskanalys kopplat till lokalerna beskaffenheter har inte upprättats (förutom vad som följer av dokumentet Riskbild och utmaningar, senast reviderat 2016). Enligt direktionens verksamhetsplan för år 2022, beslutad av direktionen 2021-12-08 anges två övergripande mål för hela verksamheten *Civilt försvar och Ny brandstation i Karlshamn*. Dessa övergripande mål har bl.a. koppling till lokalförsörjningsfrågan.

Civilt försvar

Det civila försvaret omfattar hela samhället med all den verksamhet som måste fungera under höjd beredskap. För Räddningstjänsten Västra Blekinge innebär det att beredskapsplanering måste fördjupas inom områdena skydd och säkerhet samt elektroniska kommunikationer. Det är viktigt att ha tillgång till säkra kommunikationer och *anpassade lokaler*, fungerande arbetsformer för samverkan och ledning samt säkerställd personalförsörjning och uthållighet.

Ny brandstation i Karlshamn

Nuvarande brandstation i Karlshamn, projekterades i mitten av 1960-talet och färdigställdes 1970. Lokalerna anpassades för en kommuns behov av räddningstjänst och inte för nuvarande verksamhet med samverkan mellan tre kommuner. Behoven i verksamheten har förändrats över åren då verksamheten idag är mer utåtriktad. Även arbetssättet i förbundet har ändrats mot kvalitets- och utvecklingsarbete i olika arbetsgrupper. Arbetsmiljön har efterhand som byggnaden åldrats blivit sämre och bristerna i lokalerna beskrivs påverka det dagliga arbetet. Det saknas bl.a tillgång till vissa lokaler (administrativa och omklädningsrum) och en fungerande logistik kring hantering av kontaminerad utrustning. Vidare uppfyller inomhusklimatet inte de krav som kan ställas på en modern arbetsplats. Direktionen har beslutat om följande aktivitet kopplat till målet om ny brandstation: *Räddningstjänsten ska kontinuerligt samverka med Karlshamns kommun med arbetet att ta fram relevanta projekteringsunderlag för att bygga en ny brandstation i Karlshamn.*

Det pågår en utredning om brandstationen i Karlshamns framtid. Utredningen leds av Karlshamns kommun samhällsbyggnadsförvaltningen. Det pågår även diskussioner om att slå samman och bilda ett större kommunalförbund. Denna eventuella organisationsförändring förväntas processen kring omfattningen av en ny brandstation. Detta utifrån storlek och omfattning gällande brandstationen.

Vid kommunstyrelsens möte i Karlshamns kommun 2022-03-22 § 57 "Nytt igångsättningsbeslut för projektering avseende ny brandstation 2016/2395" beslutade kommunstyrelsen:

- att ge nytt igångsättningsbeslut för projektering avseende ny brandstation,
- att uppdra åt fastighetschefen att teckna ny fas 1 i partnering,
- att finansiering av fas 1 om 3 600 tkr för 2022 sker inom kommunstyrelsens ram för större investeringar,
- att med tanke på att det pågår ett utredningsarbete om bildande av ett större räddningsförbund inte projektera för utrymmen för den övergripande administrationen.

Vid direktionens möte 2022-04-06 § 1197 informerades direktionen om aktuell lägesbild i projektet och att Karlshamns kommun har beslutat om att projektering av fas 1 ska starta.

Det pågår en utredning om ett större Räddningstjänstförbund där utredningen ska visa på vilka för- och nackdelar som finns med ett större förbund. Utredningen omfattar utöver de två Räddningstjänstförbunden i Blekinge också Tingsryd, Uppvidinge och Lessebo kommuner. Olofströms och Sölvesborgs kommun kommer att ta ställning till om de ska ha en gemensam Räddningstjänst med Blekinge och delar av Kronoberg när utredningen är klar. Utredningen planeras vara klar i december 2022. Karlshamns kommun har begärt utträde ur kommunalförbundet. Vilka konsekvenser detta kommer innebära för räddningsförbundet framgår inte. Enligt förbundsordningen är uppsägningstiden tre år räknat från årsskiftet efter uppsägningen.

Bedömning

Finns erforderliga styrande dokument för lokalförsörjning, gällande verksamhetens behov riskanalys, ansvar mm?

Revisionsfrågan bedöms som ej uppfylld.

Det har inte upprättats någon dokumenterad lokalförsörjningsprocess eller riskanalys kopplat till lokalerna (förutom vad som följer av dokumentet Riskbild och utmaningar, senast reviderat 2016). Det saknas en lokalförsörjningsplan kopplat till förbundets målbild, kommunernas samhällsbyggnadsplaner och förbundets investerings- och reinvesteringsbehov (ändamålsenlighet och periodiskt underhåll).

Vi bedömer att det saknas en tydlighet kring hur långsiktiga lokalförsörjningsfrågor ska hanteras mellan förbundet och medlemskommunerna. Det framgår varken i förbundsordningen, andra styrande dokument eller processbeskrivningar.

Vi bedömer att gränsdragningslistor behöver upprättas som löpande reglerar ansvaret för lokalen mellan förbundet och hyresvärden, samt att det även bestäms en ordning för hur planerade underhållsåtgärder kommuniceras mellan parterna.

Dokumenterade riktlinjer

Revisionsfråga 2: Bedöms nuvarande lokaler vara ändamålsenlig utifrån verksamhetens behov för att bedriva en effektiv verksamhet?

lakttagelser

Enligt dokumentet Räddningstjänsten Västra Blekinge 2030 - Riskbild och utmaningar senast reviderad 2016 och utifrån intervju med förbundsledningen anges bl.a. statusuppdatering för de olika brandstationerna.

Karlshamns brandstation

Enligt förbundsledningen och presidiet är inte lokalerna anpassade för en modern räddningstjänst och verksamheten kan inte utvecklas i den takt som ledningen önskar.

Följande brister redovisas:

- Brist på administrativa lokaler.
- Stationen är inte anpassad till friska brandmän. Kontaminering av utrustning och fordon
- Personalens larmställ förvaras i vagnhall som saknar anpassad/fungerande avgasutsug.
- Tillgång till ändamålsenliga omklädningsrum
- Inomhusklimat och trafikbuller
- Miljökrav uppfylls inte

Enligt uppgifter finns det ett behov av akuta åtgärder motsvarande ca 5 mnkr för att nuvarande brandstation ska fungera ytterligare 5-10 år. I dessa åtgärder ingår inte anpassningar för att anpassa brandstationen utifrån *friska brandmän*, kontaminering av utrustning och fordon samt åtgärder för att förbättra inomhusklimat och trafikbuller.

Enligt uppgifter uppgår Räddningstjänstens årliga lokalhyra för brandstationen i Karlshamn till 555 tkr (2022). Enligt förbundsledningen skulle en framtida brandstation innebära ökade hyreskostnader, uppskattningsvis 8,3 mnkr i årlig lokalhyra. Ökade hyreskostnader behöver därmed finansieras genom ökade medlemsbidrag.

Sölvesborg brandstation

Följande brister redovisas:

- Stationen är felplacerad i förhållande till att kommunen växer.
- Brandlarm saknas.
- Gymlokalen är för liten.

Olofström brandstation

Följande brister redovisas:

- Stationen är felplacerad i förhållande till kommunens risker och var rekryteringsbasen jobbar och bor.
- Stationen är inte anpassad till friska brandmän.
- Brandlarm saknas.
- Personalens larmställ förvaras i vagnhall som saknar anpassad/fungerande avgasutsug.
- Omklädningsrum finns för damer och herrar, men bastu enbart för herrar.

Mjällby brandstation

Följande brister redovisas:

- Brandstationen är för liten och kan inte anpassas inom nuvarande lokaler för friska brandmän.
- Underhållsnivån invändigt är inte tillräcklig.
- Brandlarm saknas.
- Reservkraft saknas.
- Personalens larmställ förvaras i vagnhall som saknar avgasutsug.
- Ett begränsat gym finns för personalen i direkt anslutning till vagnhallen.
- Varken telefoni, dator eller passagesystem är kopplat via brandstationen i Karlshamn.

Brandvårn Kyrkhult

Tidigare lokaler var inte ändamålsenliga utifrån bl.a låg teknisk standard när det gäller IT-kommunikation, personalens larmställ förvaras i vagnhall som saknar avgasutsug samt avsaknad av reservkraft, brandlarm och omklädningsrum. Ett nytt hyreskontrakt har tecknats och verksamheten beräknas flytta in i ändamålsenliga lokaler under hösten 2022.

Svängsta brandstation

Uppfyller de krav och behov som ställs internt och av myndigheter.

Bedömning

Bedöms nuvarande lokaler vara ändamålsenlig utifrån verksamhetens behov för att bedriva en effektiv verksamhet?

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Utifrån verksamhetens behov och det som framkommit i granskningen gör vi den bedömningen att nuvarande lokaler inte helt bedöms som ändamålsenliga utifrån verksamhetens behov för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Det framkommer att det i tillräcklig utsträckning saknas vissa grundläggande delar för en ändamålsenlig arbetsplats. Vidare anges att samtliga stationer inte uppfyller en ändamålsenlig arbetsmiljö utifrån begreppet "friska brandmän" samt att miljökrav inte uppfylls. Det bedöms även finnas en otydlighet kring ansvaret för vem som står för

respektive kostnader då gränsdagningslista ej upprättats. Det framgår även att förbundsledningen inte tagit del av långsiktig underhållsplan när det gäller fastigheterna.

Ett antal av brandstationerna beskrivs vara felplacerad i förhållande till att kommunerna växer och att omvärldsrisker över tid förändrats.

Samverkan och rapportering till medlemskommunerna

Revisionsfråga 3: Sker samverkan med medlemskommunerna och sker rapportering från förbund till medlemskommunerna kring frågan om lokalförsörjning?

lakttagelser

Enligt förbundsordning framgår att direktionen ska samordna verksamheten samt samarbeta med andra kommuner eller kommunalförbund och med andra som berörs samt utnyttja varandras resurser. En viktig utgångspunkt är att tydliggöra ansvar och roller inom den egna organisationen. Granskningen visar likt tidigare granskning *Styrning, kontroll och samråd* att förbundsledningens arbetsordning inte anger hur ansvaret fördelas inom direktionen, exempelvis för ordförande och vice ordförande, när det gäller samråd och verkan med respektive medlemskommun. I intervjuer med förbundsledningen och presidiet anges att samråd och samverkan på politisk nivå i första hand hanteras av direktionens ordförande och vice ordförande. Enligt förbundsledningen anges att kommunerna i västra Blekinge har återkommande träffar (4 tillfällen per år) genom samverkansorganet "Blekinge Väst". Enligt uppgifter från förbundsledning och presidiet har muntliga diskussioner förts vid dessa möten gällande långsiktiga frågor rörande lokalförsörjningsprocessen samt verksamhetslokalernas behov av åtgärder beskrivs diskuteras men i praktiken utan att resultera i konkret handling. Enligt uppgifter skrivs inte några protokoll eller minnesanteckningar vid dessa träffar. Återkoppling från dessa träffar beskrivs inte ske i tillräcklig utsträckning.

Förbundschefen deltar vid ledningsgruppsmöten på koncernnivå i samtliga medlemskommuner. Frågor om lokaler diskuteras aldrig på dessa ledningsgruppsmöten. I Olofström är det privat fastighetsägare vilket innebär att lokalfrågor aldrig kommuniceras med kommunen.

Bedömning

Sker samverkan med medlemskommunerna och sker rapportering från förbund till medlemskommunerna kring frågan om lokalförsörjning?

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld.

Vi bedömer att det sker en viss form av samverkan genom "Blekinge Väst" och de ledningsgruppsmöten som sker i respektive kommun. Vi anser att det är en brist att mötena inom samverkansorganet Blekinge Väst inte dokumenteras. Detta innebär att det inte går att uttala sig om och på vilket sätt denna rapportering/samverkan sker.

Vidare bedömer vi att förbundet och medlemskommunernas kommunikation och dialogen behöver utvecklas kring hur räddningstjänsten påverkas av kommunernas översiktsplanering och den strategiska samhällsplanering som följer av denna.

2022-10-14

Mattias Johansson

Carl-Magnus Stenehav

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Kommunalförbundet Västra Blekinge enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-05-04. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSE COOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med E-signering

Mattias Johansson
Auktoriserad revisor

2022-11-03 13:22:07 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med E-signering

Carl-Magnus Stenehav

2022-11-03 13:30:24 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post